

Blåvand Fuglestation

Dansk Ornitologisk Forening
Fyrvej 81
6857 Blåvand

Den 15. august 2019

NYHEDSBREV FRA BLÅVAND FUGLESTATION No. 14

MAJ – JUNI 2019

VEJRFORHOLD

Maj var kold, men med gennemsnitlig nedbør og solskin – men også noget blæsende. Højeste temperatur var på 23°C og laveste på -3,7°C. Nattefrost forekom i flere perioder, og helt usædvanligt også så sent som den 29. maj.

Juni var til gengæld varm, solrig og lidt mere tør en den gennemsnitlige juni. En overgang var der ligefrem tale om varmebølger, som nogle steder også var behæftet med lidt skybrudsagtig nedbør. Juni blev faktisk den tiende varmeste siden man startede de landsdækkende temperaturmålinger i 1874! Middeltemperaturen var på landsplan 16,2°C. Højest målte temperatur var på 32,7°C den 30. juni og laveste temperatur blev 3,0°C målt i Midtjylland den 22. juni. Nedbørsmæssigt lå juni en lille smule over normalen på 55 millimeter regn.

Sildemågen er en smuk forårsbebuder på Blåvandshuk. Foto: Morten Jenrich Hansen ©

FOLK PÅ FUGLESTATIONEN

Periodens bemanning fortsatte med ringmærkeren Morten Jenrich Hansen, som blev helt frem til sæsonens afslutning i midten af juni måned. Morten gjorde det godt og havde vejret og fugletrækket med sig, for på flere punkter blev antallet af fugle ringmærket på ét forår overgået i 2019. Desuden havde Morten også kvalifikationer til at deltage i Zoologisk Museums projekt vedrørende fuglesygdomme – nærmere betegnet til at tage blodprøver fra såkaldte 'Afrika-trækkere' til undersøgelser for bl.a. sygdommen West Nile Virus.

Xenia Salomonsen var igen regelmæssig morgengæst med henblik på at dygtiggøre sig udi ringmærkningens kunst. Som 'føl' til Morten blev der givetvis doseret godt og grundigt af hans enorme viden om fugle og ringmærkning .

Gode folk som David Manstrup, Henrik Böhmer, Anders Myrtue, Thyge Enevoldsen, Svend Rønne, Henrik Brandt, Svend Aage Clausen, Bo L. Christiansen og Eva F. Henriksen var blandt gæsterne på Hukket, og

bidrog på vanlig vis til forskelligt på Blåvand Fuglestation. Ud over at se på fugle, så er der faktisk en del af vore gæster, som på forskellig vis giver en hånd med på stationen. Det kan være alt lige fra rengøring til havearbejde! Det påskønner vi virkelig meget, og det understreger fint, at driften af DOF's fuglestationer er et fælles anliggende for foreningens medlemmer.

Anders Zuschlag, vores faste konsulent udi ringmærknings-databasen, har igen ydet en stor og betydningsfuld indsats. Tak for det, Anders!

Lørdag den 11/5 havde DOF Sydvestjyllands Filsøgruppe besøg af DOF Nordjyllands Rold Skov Gruppe, og lokale Sven Bødker var i den forbindelse på besøg med en del personer fra det nordjyske. De så på fugle på Hukket, og var derefter forbi fuglestationen for at høre og se om ringmærkning. Dejligt med besøg fra Nordjylland, og gæsternes tur til Blåvandshuk kunne krones med en aktiv Vende-hals ved Vesterled.

Den 9. maj - Midt på dagen kom to skoleklasser forbi - den ene fra Esbjerg og den anden fra deres venskabsby i Polen. Det blev derfor til en lille spontan formidling om ringmærkningen med fremvisning af en Rødhals og en Gærdesanger (Foto: Bent Jakobsen).

OBSERVATIONER AF TRÆKFUGLE

Der foretages ikke standardiserede tællinger af fugletrækket ved Blåvandshuk om foråret, men en del fugle blev alligevel set og noteret af personalet ved fuglestationen og af de personer, som heldigvis besøger området.

Det markante forårstræk af Rødstrubede lommer, som efter at have opholdt sig i den sydlige Nordsø om vinteren og er på vej mod ynglepladserne i Arktis, fortsatte lidt ind i maj. Der blev bl.a. set 102 den 5/5, 120 den 10/5 og 49 den 23/5.

En Nordisk lappedykker blev observeret trækkende nord den 5/5, og Sulen bliver stadig mere talrig ved Blåvandshuk. Til eksempel trak 374 forbi den 5/5.

Hele foråret har der kunnet ses rigtig mange Sortænder langs kysten, og så sent som i slutningen af maj taltes fortsat 8.-10.00 fugle.

Om foråret er det begrænset med rovfugle ved Blåvand, men 6/6 sås både Sort glente, Aftenfalk og Lærkefalk. Aftenfalken er 5. forårshund og første siden 1989. I alt blev der i foråret set 3 Lærkefalke. Dværgfalken trækker markant forbi Blåvand om foråret, men primært i april. I perioden blev der således blot observeret 1 den 15/5 og 1 den 24/5.

Det blev til 2 Vagtler henholdsvis 10/6 og 16/6. Den sidstnævnte fugl sås under ret specielle forhold, da den kom trækkende ind ude fra havet!

Allerede sidst i juni kan de første retur-trækkende vadefugle ses ved Blåvandshuk, og den 25/6 blev der i løbet af en times tid set 16 Storspover, 1 Småspove, 15 Lille kobbersnepe og 28 Almindelige rylere trække mod syd.

Da der ikke blev gjort regelmæssige trækobservationer i foråret, blev det kun til 13 Almindelige kjoer. I juni sås 2 Middelhavssølvmåger, men hvis mågerne var blevet tjekket igennem hver dag, ville der nok være blevet fundet flere af både denne art og af Kaspisk måge. Sorthovedet måge blev set flere gange – bl.a. den 7/6 og 8/6 med 2 2K-fugle..

Den 21/5 blev der registreret 3 par Dværgterner lige nord for Hukket - 2 rugende fugle og et par mere som kurtiserede. Der blev lagt an til at lave en såkaldt 'udhegning', men fuglene forsvandt igen på grund af meget blæsende vejr, som gav sandfygning og meget nedbør. Desværre dukkede de ikke op igen.

En Tejst trak forbi 10/6. Den er sjælden gæst ved Blåvandshuk.

En Vendehals sad i lang tid og sang i området ved fuglestationen, men det blev vist ikke til yngel i år. Derimod ynglede et par i sommerhusområdet i Blåvand, og de fik flyvefærdige unger. Desuden var der meldinger mindst ét ynglepar ved Henne.

Pirol hørtes kalde mindst tre gange fra området syd for stationshavnen den 10/6. Den blev aldrig genfundet og set. Og så lykkedes det lige at få hevet 1 nordtrækkende Biæder i land den 7/6.

Sydlig nattergal sås i Mosen den 20/5 og i foråret blev det til i alt 4 Gulirisker. Første Karmindompap, som i øvrigt ligesom andre steder i landet er blevet fåtallig i Blåvand, blev hørt synge bag Vesterled den 22/5. Og så kunne en syngende Lundsanger nydes i stationshavnen den 23/5 (den ringmærkede fugl fra 21/5).

Vores ringmærker, Morten Jenrich Hansen, blev meget overrasket, da der den 13/6 sad en ukendt guldsmed på et af nettene. Det viste sig at være en Brun kejserguldsmed og at der bare var tale om 2. fund for Danmark! Det første fund blev gjort tilbage til 1995.

Den 9/6 sås sandsynligvis 3 Grindehvaler, som lå lige i overfladen ude ved revet, og som langsomt forsvandt mod nord.

RINGMÆRKNING

Forårets ringmærkning skriver sig ind i historiebøgerne som det næstbedste forår ved Blåvand Fuglestation med 2.988 ringmærkede fugle. I 2008 blev der fanget 3.001 fugl, så det var tæt på en ny rekord! Ligesom i 2008 var det april med fantastisk ringmærkningsvejr, som gjorde udslaget.

Månedsfordelingen blev: Februar 27, marts 321, april 1.539, maj 856 og juni 245 ringmærkede fugle.

Der blev sat flere artsrekorder, og det var selvfølgelig især hos april-arterne, at tallene blev store. Det var bl.a. Rødhals 436 (gamle rekord i 2008 med 330), Gærdesmutte 100 (mod 93 i 2002), Gransanger 354 (mod 293 i 2014) og ikke mindst Fuglekonge 309 (den hidtidige rekord var helt tilbage i 1989 med 193). Udover det gode aprilvejr kan den milde vinter også have haft indflydelse, så flere fugle har overlevet og så flere fugle var i god kondition til forårstrækket.

Den lidt senere Løvsanger blev også fanget i pænt antal med 416.

Højeste dagstotal i maj blev den 20/5 med 249 fangede og ringmærkede fugle.

Ellers kan det konstateres, at Vendehalsen er ved at få en renæssance med 4 ringmærkede i foråret 2019. Måske kan det tilskrives det stigende antal af lokale fugle.

Der blev også fanget en art, som DOF's Sjældenhedsudvalg allerede har godkendt. Det var en Buskrørsanger, som blev ringmærket den 10/6. Det var tredje gang, denne art blev ringmærket om foråret.

Af andre specielle arter var: Mudderklire 2, Sortstrubet bynkefugl 8, Kærsanger 6, Lundsanger 1 19/5, Rødtoppet fuglekonge 13, Lille fluesnapper 1 og Fyrremejse 1. Lundsangeren var forårsfangst nr. 15 siden 1984. Siden 2010 er der om foråret ringmærket 2 i 2011, 2 i 2012, 1 i 2014 og 1 i 2017.

Og så er det glædeligt at Blåhalsen igen begynder at vise sig på trækket. I alt blev 4 ringmærket. En nordlig han og en sydlig han og to hunner, som ikke kan racebestemmes (nordlig eller sydlig?). En sen Ringdrossel havnede også i nettene den 21/5 og 2 Kernebidere kunne – med mange bid og nap - ringmærkes den 29/5.

Brun kejserguldsmed. Foto: Morten Jenrich Hansen ©

Kernebidere og Dompap han. Foto: Morten Jenrich Hansen ©

Tornsanger
Blåvand 10.05.2019
BG29370
Arnhem, Holland

Et meget spændende genfund er indløbet idet en Solsort ringmærket ved Blåvand Fuglestation 26/10 2018 blev fundet død den 22/5 2019 i det nordøstlige Finland – 1.525 km mod nordøst og 208 dage efter mærkningen. Hvem skulle have troet det om en Solsort!

Og så fik vi også en genmelding på en Rødhals ringmærket den 21. april og genfundet den 1. maj i Västmanland i Sverige, hvor den kom af dage ved at flyve ind i et vindue. Det blev til 681,5 km på 10 dage.

I foråret blev der også aflæst flere udenlandske ringe – f.eks. en tornsanger som var ringmærket i Holland som 1K 18/7 2017. Den var mærket som led i et Hollandsk CES-projekt (Constant Effort Site) i nærheden af Utrecht, så fuglen er kommet 430 km længere mod nordnordøst dette forår.

ØVRIGE BEGIVENHEDER

I foråret 2019 blev vi desværre også vidner til en kedelig hændelse for fuglene ved Blåvandshuk. Det skete den 9. maj, da Bent Jakobsen som så ofte før var på stranden for at se og tælle fugle, hvor han under faldende vand blev opmærksom på et fiskegarn, som kom til syne ude på Hukket. Det viste sig at være et ulovligt nedgarn, som var sat op uden afmærkning af ejermand og uden opsyn. Efter nogen tid, kunne Bent se, at der hang noget i garnet, og det viste sig, at ud over en hornfisk og 4 fladfisk, så hang der også 16 døde Sandløbere i nettet!

Bent blev i området i flere timer, uden at der kom en ejermand for at røgte sit garn, men heldigvis reagerede den lokale landbetjent på en henvendelse og kom ud og konfiskerede det ulovlige garn. Desværre er der nok ikke store chancer for at finde frem til den person, der havde sat garnet op, for man henvender sig nok ikke til politiet med en anmeldelse af, at nogle ulovlige fiskegarn er blevet stjålet fra Blåvandshuk!

De mange uheldige Sandløbere er desværre nok blot et eksempel på, hvad der i øvrigt foregår i de tusinder af nedgarn og net, der ved lavvande blottes langs de danske kyster i træktiderne for bl.a. vore vadefugle. De indsamlede, døde Sandløbere gik i øvrigt ikke helt til spilde, men blev brugt af en hollandsk biolog fra Groningen Universitet, der har arbejdet med Sandløbere siden 2007. Han laver bl.a. et studie med analyse på størrelsen af organer, fedt og protein i dødfunde Sandløbere.

Omkomne Sandløbere i nedgarn, Blåvandshuk den 9. maj 2019. Foto: Bent Jakobsen ©

Der small-talkes efter morgenbisen den 31. maj – Anders Myrtue, Bent Jakobsen og Morten Jenrich. Foto: John Frikke ©

Samarbejdet med NaturKulturVarde fortsatte og især Jonas Gadgaard og Peter Skjødt Knudsen havde arrangementer på og omkring Blåvand Naturcenter. Det er typisk såkaldte ringmærkningsture, men NKV er nu også begyndt at lave hugorme-safari'er, hvor der søges efter kryb i klitterne omkring Hukket. Ofte ses også de smukke Markfirben.

Under årets Naturmøde i Hirtshals i maj kom egnen i øvrigt også på landkortet og på alle slæber, idet prisen som Årets Naturformidler blev givet til netop naturvejleder Jonas Gadgaard. Det er godt gået, og der lyder et stort tillykke fra fuglestationen!

Strandskadetrækkets dagsrytme ved Blåvandshuk og Revtangen i Norge

Henning Noer¹

With an English Summary: Diurnal rhythms of the migration of *Oystercatchers* *Haematopus ostralegus* at Blåvandshuk, Denmark, and Revtangen, Norway

Introduktion

Siden Dansk Ornitologisk Forening oprettede Blåvand Fuglestation for over 50 år siden er der offentliggjort adskillige artikler om det meget store træk af vadefugle (Netterstrøm 1970, Thelle 1970, Meltofte et al. 1972, 2006, Noer 1979, Meltofte 1988, 1993, 2008), og ikke mindst er sammenhængen mellem trækket og vejret blevet undersøgt (Meltofte & Rabøl 1977, Meltofte et al. 2018).

Et af flere uafklarede spørgsmål er, hvordan de forskellige arter vadefugle gennemfører deres træk. Man kan både høre trækkende fugle om natten og se dem om dagen, men hvad betyder det mere konkret? Er der for eksempel tale om et langdistancetræk, direkte fra yngleområderne til Vadehavet, eller deler fuglene deres træk op i flere etaper og stopper undervejs? Og hvis der er tale om det sidste, må man yderligere spørge, hvor de rastepåbøjer kan finde sig, som fuglene er startet fra, inden de ses trække forbi Blåvand.

Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 113 (2019): 55-64

¹Henning Noer døde den 21. oktober 2018 (se nekrolog) (DOFT 113: 36-37, 2019). Ifølge sinnet har redaktionen valgt at omdele så lidt som muligt i manuskriptet og har i stedet inkluderet nogle fotobeskrivelser, hvor forfatteren selv har lavet bånd om at beholde sig til specifikke spørgsmål, men ikke nåede det.

Den 12. juni 2019 udkom Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift med nr. 2 i 2019, og heri kunne man finde en endog særdeles interessant artikel: 'Strandskadetrækkets dagsrytmer ved Blåvandshuk og Revtangen i Norge'. Artiklen blev skrevet af én af pionererne på Blåvand Fuglestation, biologen Henning Noer, inden vi desværre mistede ham den 21. oktober 2018 (se DOFT 113: 36-37, 2019). Derfor var det rigtig vigtigt, at redaktøren for DOFT, Hans Meltofte, der jo selv har adskillige artikler om især vadefugletrækket ved Blåvandshuk på samvittigheden, satte sig for at offentliggøre Noers artikel.

Henning Noer var én af hovedpersonerne bag et stort program ved Blåvand Fuglestation, hvor man i træksæsonerne i 1972 og 1973 lavede heldagsobservationer af trækkende vadefugle ved Hukket. Disse data var aldrig blevet behandlet og publiceret ordentligt, så for nogle år siden satte Noer sig for at gøre det! Og nu kan alle vi andre

nyde godt af indsatsen, som er resulteret i en fortælling om en hidtil ukendt side af de mange Strandskaders træk ved Danmarks vestligste punkt. Æn af konklusionerne er, at det markante træk af den karakteristiske, sort-hvide fugl antageligt leveres af fugle, som kommer fra to forskellige rasteområder nord for Danmark i henholdsvis Vestnorge og langs den svenske Østersøkyst.

I forlængelse af denne glædelige nyhed kan vi i øvrigt fortælle, at der arbejdes på at få lavet et arrangement med Hans Meltofte i efteråret. Her vil Hans komme at øse af sin viden om 54 års registreringer af vadefugletrækket ved Blåvandshuk. Hvor fuglene kommer fra og hvordan er det gået med bestandene i løbet af det sidste halve århundrede? Hans Meltofte er seniorrådgiver emeritus ved Aarhus Universitet og har arbejdet med danske og arktiske vadefugle det meste af sit liv. Han var observatør på Blåvand Fuglestation første gang i 1964 og er kommet der siden. Foredraget forventes at blive afholdt **lørdag den 28. september kl. 15 et sted i Blåvand...** Hold øje med hjemmesiden!

BLÅVANDGRUPPEN

Styregruppen for Blåvand Fuglestation – Blåvandgruppen - består af Bent Jakobsen, Svend Aage Clausen, Henrik Böhmer og John Frikke og holder regelmæssigt møder. Her bliver drøftet alt muligt vedrørende fuglstationens drift og udvikling, ligesom det også er i regi af Blåvandgruppen, at kontakterne til vore omgivelser skabes og opretholdes.

En betydningsfuld aktivitet for Blåvandgruppen er at planlægge feltsæsonerne og skaffe personale til at dække arbejdsprogrammet med ringmærkning om foråret samt observation af trækfugle og ringmærkning om efteråret. For efterårets vedkommende var det derfor meget tilfredsstillende, at der allerede tidligt var flere kandidater til både tjansen som ringmærker og observatør.

Ellers var Blåvandgruppen i perioden beskæftiget med planlægningen af flere arrangementer og en justering af en ansøgning til Friluftsrådets Lokalforeningspulje, som skal være sendt ind inden den 1. august. Blandt de arrangementerne var 'Strandskadens Dag' den 4. august og 'EuroBirdwatch 2019' den 5. og 6. oktober.

Hvid vipstjert i havtorn. Foto: John Frikke ©

Som en del af den daglige drift af fuglestationen afholder medlemmer af Blåvandgruppen også løbende dialogmøder med de ansatte i huset, så det sikres, at de trives og at forventningerne til hinanden er afstemte. Således blev der også gennemført en evaluerings-samtale med Morten den 6. juni.

BLÅVAND FUGLESTATIONS VENNER

Blåvand Fuglestations Venner er en støtteforening, som har til formål at understøtte arbejdet ved Blåvand Fuglestation med såvel praktisk som økonomisk bistand. Det er håbet, at venneforeningen med tiden får mange medlemmer, som gerne vil bidrage til at opfylde disse formål, og at der med tiden opstår en stærk gruppe af frivillige, som kan tage del i de mange praktiske opgaver, der er i forbindelse med det daglige vedligehold, det faglige arbejde og de særlige arrangementer.

Hvis du vil være medlem af Blåvand Fuglestations Venner og støtte op om sagen, kan du indbetale mindst 200 kr. til Reg. 7700 – Kontonummer 14 65 442. Husk at angive navn og mailadresse ved indbetalingen.

Og husk, at du også kan orientere dig om aktiviteterne ved Blåvand Fuglestation på hjemmesiden www.blåvandfuglestation.dk. Her kan du bl.a. læse Blåvands-bloggen, som dagligt opdateres og som giver et overblik over observationer, fangster, gæster og andre hændelser omkring Danmarks vestligste punkt.

Nyhedsbrevet for Blåvand Fuglestation søges udsendt regelmæssigt, og henvender sig til alle med et tilhørsforhold til stationen og/eller interesse for stationens virke som en del af dansk fugleforskning og som en del af formidlingen af naturen ved Blåvandshuk. Denne udgave er redigeret af John Frikke og Bent Jakobsen.

Ønsker du ikke at modtage nyhedsbrevet kan det afmeldes ved henvendelse til Blåvand Fuglestation, ligesom der også meget gerne modtages forslag til indhold, nye modtagere m.v. Det kan ske på mailadressen:

blf.nyhedsbrev@gmail.com

Føl også med på Blåvand Fuglestations hjemmeside med de daglige opdateringer af bloggen:

www.blåvandfuglestation.dk

Og på Facebook: <https://www.facebook.com/Blåvand-Fuglestation>

Blåvand Fuglestation - mere end 50 år i fuglenes tjeneste...